Na Mea Liilii Ano Nui.

ala keokeo maikai e pena ai i na pa laau a me na hale ikus E lawe i ka pahu paa maemae, e hahao iloko i ka hapalua barela puna hu ole, e ninini maluna i ka wai wela ke mahuahua a lana maluna o ka puna. E kawiliwili me ka laau a pau ka puna i ka hu. E hookomo i 2 pauna paakai. Waiho pela a hala na la elua, alaila e hoomaikai i ka wai, a pena i ka pa a me na papa hale a me ka hulu.

Ka mahi pono i na Tomato. Aohe nui o na mea ike i ka mahi pono ia mea ai maikai. Ke waiho nei lakou i na kumu tomato e ulu loloa, a e waiho ma ka lepo. Nolaila, he nui na hua pala wale, a ono ole no ka waiho ma ka lepo. Ina e kanu lalani ia na tomato, e hiki no ke kukulu i na laau hou ma na aoao o na lalani, a e hui aku i na papa ololi ma na pou e paipai i na kumu tomato, i kupono ai na kumu. Pela e ulu ai, a loloa ke kumu i na kapuai eha paha, alaila e oki iho i ka welau o ke kumu. Pela e nui aku ai na hua, a e momona nui boi no ka pili ole me ka lepo.

Ka Mauna o Ararala ma Peresia. Ka Mauna ia i ili ai ka Halelana o Noa. E ku ana no ia ma Peresia i Asia. Ua ikeia kona oioi ma kahi mamao loa. He 17,323 na kapuai kono kiekie maluna o ka moana. I keia mau malama iho nei, ua pii aku kekahi mau haole Beritania elima. Me he pali la kona aogo maluna, a ua paapu i ka hau paa. Akahi no a hiki iluna kekahi mea ola, mai ka wa mai ia Noa. Pela no ka manao.

· O na alii o Beritania ka poe waiwai nui ma ke ao nei. Ma ka aina nui ko lakou waiwai. He 300,000 na eka ko kekahi, a he 500,000 hoi ko kekahi. Ua lilo ia aina i ka hoolimalima. O na dala loaa mai i kekahi poe o lakou, ua like me na dala 2,000,000, a 3,000,-000 kekahi no ka makahiki.

Ka Nupepa "London Times." Ka Nupepa kaulana loa ia ma ke ao nei. I na kakahiaka a pau, ua hoou ja'aku kona kumu manao ma na waea Telegalapa, ma na kulanakauhale a pau o Beritania, a ua hoopiliia keia palapala ma ka paea hale o na wahi kuai, a ua heluheluia e na kanaka kalepa a pau, i ikeia ka mea nui oia la ma Ladana. Pela no i lito ai keia nupepa i mea paipai manao, a i kumu manao no ka nui o kanaka ma Beritania. Pela no ua lilo hoi ia nupepa i alakai no na lii a me na luna aupuni, i na hana nui a pau.

Ua hoomakaia ka parana ia Nupepa i ka pono e ae. makabiki 1785 e Ioane Walter, a ua ili mai kona waiwai na kana keiki e ola ana. O na waiwai e pili ana ilaila he \$3,750,000. Ua ukuia ka luna koopuka i \$25,000 no ka makahiki 1. Ua ukula mai no na olelo hoolaha maloko, he 3,000,000 na dala no ka maka-

Andra on Hewati e:

Andra on He wahi nu hou ka'u e hai
akai i iishe na makamaka o kaua ma kela
wili kasa wahi o Hawaii nei.

Mana ia 20 o Maraki i hele aku nei, ua

90 o Maraki i hale ana nei, ua kaswai o ka honua, ma Kahona-ka kekili ikaika, a he 6 anana ka

is elumo un hame unu no pe ult. e Keulakele en en an ult. becor et tendre tare nales et lau, c cale. E Kananille e G oa malalo a ma-- KOHALA AKAU

Auhea oukou, e o'u mau hoaaloha, mai Kipi a Kahuna

Mai kahaha oukou i kuu palapala ana aku ia oukou ma ka Hae Hawan, ca! Eia ke kumu o keja manao hou iloko o'u—e pai maoli i kekahi mau mea a'u e noonoo nei, no oukou-O kuu makemake e paipai hou ia oukou no kekahi mau mea e' pono ai ko oukou noho ana. E hoolohe mai oukou, ea, a e noonoo pono i keia mau manao o'u, i ikea ma keia hope aku ko lakou io ma ka oukou hana

La maopopo ia oukou ke ano o ko kakou noho pu ana i keia mau makahiki he 16 i hala aku la. Pinepine ko kakou launa pu ana na ua mau makahiki nei, a pinepine no hoi ko oukou lohe ia'u. O ka naauao, o ka hana mau, a o ka nootako pono ta oukou.

oukou.

Oia kekahi mau men nui e pili paa na mau, a o ka hoolako pono ia oukou iho a me loa ana i ke aupuni o ko kakou Haku. aupuni malamalama kona a me ka hana. Aole o ka molowa ka mea kohu i kona makemake.

Ma ka Palapala Hemolele oukou i lohe hul al he mau mea hewa maoli ka na ka molowa me ka palaualelo, a me ka laua keiki ponoi pu kekahi ka nele. Ua hoahewa mai o ke Akua i ka mea nele, oia hoi ke henahema ole ke kanaka i ka maimai a p liwali okoa-me he mea hoopailua la ia i ko-na manao. A.ua maopopo lea ia kakou he huhu no kona i ka poe a pau loa é noho ili-hune kumu ole ana—No ka mea, aole loa o ka poe nele e makaukau e hana aku i na mea kupono i kana kauoha-aole hoi i na mea ku i ka pono o kanaka.

Nolaila ea, he makemake nui ko'u, e hemo loa ia oukou ke ano nele, a i kaulana oukou no ka ikaika ma ka hana naauao a no ka makaukau i na lako a pau. Alaila, ea, pomaikai ke aupuni o ke Akua me ke aupuni o ka Moi kekahi, ia oukou a pomaikai pu no hoi ko oukou noho ponoi ana, me ka oukou a

I keia wa e noho nei, ea, nani ka hema-hema o ko oukou noho ana! Eha maoli ka naau i kuu nana aku ana i ko oukou pilikia inepine i ka wi, a me ka hemahema pu o na kula no hoi, no ka hakahaka o ka opu o ka oukou mau kamalii

He ano hawawa io no, ko oukou, ma na hana a pau i kuu nana'ku, he pono ole okoa no ma na mea e pili ana ia oukou.

He mea kupaianaha keia! no ka mea h aina momona loa ko oukou, a ua maluhia no hoi, oukou a pau. Aohe mea ulu ole, nohe mea hua ole, a maikai no hoi, ke kanuia aole no hoi he wahi mea kupono ke ai, i makemake ole ia e na haole a me na kanaka maoli kekahi, aole no hoi oukou i hoao i ka mahi i na mea pono, a mahope poho-No ka mea ma na wahi a pau ua imi ke dala ia mau

mea na wau a pau da mea a pau loa.

Eia kekahi—Oukou ka poe pomaikai ma na mea e waiwai ai, o ko Kohala Akau nei poe a pau, no ka mea aia no oukou kokoke i kahi ku moku, kahi hoi e lilo koke ai na mea ai a pau i dala. Aka, aole i ikea us ahu ko oukou waiwai e like me ko kekahi poe o kakou, ea! Aole hoi i ikea ua holo oukou mamua a lilo hoi i poo ma kekahi mau

Kaumaha ka naau! E! Heaha ke kumu keia pilikia mau?

No ke aha la ka mau o na kula a oukou ka hemahema? A mau pu ka naaupo ma ko eukou apana? A pau ole no hoi ko oukou nele ?

Ua nana pono no au ia oukou i neia mau makahiki he 16 i hala aku nei, me ka makemake nui e ike ia oukou e holo iki aku ana mamua, ma ia mau mea pono a pau. Aka ua makole ka maka i ka liuliu o ka nana ana me ka ike ole! Ma ke aha la o na mea e pono ai ke kanaka, ka oi o ka M. H. 1841 a oukou?

Aole ma ko oukou mau hale noho ma ko oukou luakini—ka hale o ke Akua— aole ma na kula a na kamalii iwaena o ou

ana aku l.

He mea e leasheia ea ! Ma ko oukou wahi a pau acie he kaa hookahi ! acie hoi he
paa bipi kauluu bookahi ! a he aina mahi
uala kahiki no hoi

Kupaianaha l.a.o a mau hoalauna—He Id
mallahiki o ko kakou noho pu ana, acie nae
colde ! Bolo iki aku mama ma na mea e pona alko ke kasaka noho ana—Auwe !

Auhea oukou? Penei ko'u wahi manao-E imi pu kakou i mea e pau ai keia ano make, a ma kekabi Hae Hawaii e aku, e kamailio hou ai, ke oluolu ko oukou manao pela. Owau me ke aloha.

" JE KANIKAU NO KAAHUMANU." Ei, malalo iho, kekahi o na mele i kakauia D. Mulo, i ka makahiki 1834.

A jihalansau i kuskahiki ka newa'na, K' kaha'na ka leina aku nei liuliu, Lua paia aku nei kuanalia, I nalipo i ana lio. Li'a aku la i ka asii aku la i ka paikauakane. I k ala muku maawe ala Kanah Keehi kulani aku la ka hele ana, Ke 'hi i kuluhiolani aui newa aku nei, I lele aku na i ke kohi ana o ka pawa, I ke anohia kohikohi an'o ka po,

iala, o-Ora hoi, he uwe, he aloha ia oe. a-A aloha liua lio paiauma ka mana Pakoni hui ke aloha loku i ke ake, rakoni nui ke aloha loku i ke ake, Wehe wahi kapilipaa o ka houpo, Naha ka paa, ka peakua o ke kanaka, Helelei, hiolo ka pua o ka waimaku, Lele leio, lio loko i ka mihi, Mihi o ke alohi kuu haku maoli, A kaawale okoa ia aloha ana. Aloha aku o ke aloha hoahanau, Aole he hoahanau ponci no'u, He hanauna ku okoa iloi'ka Haku, I hanauia e ka Uhane Hemolele, I nanauna e ka Unane Hemolete, E ka makua hookahi o makou, I pilikana ilaila e wena aku ai, Ilina inoa kaikuwahine no'u. Auwe no hoi kuu kaikuwahine, Kuu hoa hookaika ka luhi ko e, ia,

iala, o-i-e. Oia no oe ke al-ha, ka u a'l-ko a, loha oe ka hakukau o ka manao, A, atona oe ka me ili aku ai. Ke kookoo ka lee e ili aku ai. E imi pu ai o ka waiwai ka pono e, ia, iala, o—i—e.

O ka wahine alo ua wahila o Kona, ihi makani alo ua, Kukalahale, Noho anca kula wela o Pahua, Wahine holo ua hoao nuanu e, ia. Aha, aia'ku i ka lani, Ka Uhane a ke kino wailua, Kino akalan pahaohao, Oiwi haona hiona e, Hadiaka, kino ano lani, Ua luakaha ka noho ana, Ke haleluia la ilaila, Iloko o ka paredaiso nani, I ke ao mau loa o ka Haku e, ia, O ko kakou mau Haku no ia. O ka Haku mau no ia, oia no O ka manao ia loko e ake nei, E ake aku nei e,—e.

OLELO HOOLAHA.

K E hoakaka ia nei na mea a pau, i keia la ua kuai ia'ku na bipi ma ka nahelehele a ka Moi a me ke Aupuni, e holo ana ma na Apana o Hlo, Hamakua, a me Kohala Hema, a mawaena hoi o Maunakea a me Maunaloa ma Hawaii; ia E. P. ADAMS.

S. SPENCEL Kakauolelo. Keena Kalaiaina, Honolulu, Ap. 22, 1857.—5-2t

OLELO HOOLAHA.

MA KA IIALE POHAKU O KAIMANA. Eia na mea kuai, na kui a pau, na kui wai a me na kui kuiia a me na kui moena a me na kui hao, ku kui kuiia a me na kui moena a me na kui hao, ka Laka hale, a me na Laka pahu, a me na Laka poepoe. Na koi kahi a pau kela ano keia ano, na koi lipi nui a me na koi lipi liilii, ka upa ana a me ka upa oki i ka lole, na aisna moku shi, a me na kapuahi aiana, na ipu hao a pau, na mea nui a me na mea liilii; na lei ilio, a me na kaula hao ilio a pau. Na noho lio, a me na kaula waha lio. Na kila hamo puua, a me na kala kamana a pau, na pahi olo nui, a me na pahi olo liiliii, me na pahi umiumi. Na oo kope, a me na oo palahalaha a pau, na kape lio, a me na kaula lio, na puka komo a me na puka makani, a me na ma ea ae he nui wale.

PANANA KUAI.

LiA IA'U e waiho nei ka Panana, me ke kaula hao, a me pa lako a pau, o UA kmake aku nei ma Lahainaluna, e kuai aku he \$50. Ne kumu; o ke kuai mua ana he \$150. He Panana maikai loa keia E ninau mai ia LIMAIKAIKA Honolulu, Maraki 20, 1867.—2tf

HALEKUAI MEA HAO.

NO ka halekuai o W. N. Ladd, ma ka Alanui Pa-pu, ka mui o mi mea hao, e like me keia; na aka, ami, mea hao, wili, ki puka, kui, a me na mea paahana kamana, a me na pepa ka pili, hale, no ke kumukuai kupono. 4-tf W. N. LADD.

OLELO HOOLAHA

OLELO HOULAHA.

NO KA MEA, ua noiia mai ka mea nona ka inoa malalo ka Lunakanawai Kauèha, no ka hoonoha ia ana i Luna Hooponopono maluna o ka wai wai o Wahie, ka mea i make no Lahaina, Maui.

Nolaila, ke hoikeis'ku i na mea a pau i pili o ka poakolu ofa ka la 13 o Mei, M. H. 1857, i ka hora 9 fakahiaka ota ka la a me ka hora i oleloia no ka hoolohe ana i ka mea i noi ia mai, a me ka poe hoole, e hoike ia aku, sia ma ka Hale Hookolokolo ma kahaina, Mokupuni o Maoi kahi e hana ai.

Lunakanawai Kaucha, Aban. H. Alua.

Lunakanawei Kamaha, Apan. H. Alua. Lahatan, Musi, Ap. 8, 1857.—3-87

OLELO HOOLAHA.

O KE ALOHA ko oukou na kanaka a pau loa keia Pae Aina mai Hawaji a Niihau. Ke h Hale Kusi ka maua hana e noho nei o Honolulu nei, a i mea e oi ae ai kahi losa, ua hui ae maua o Kooki a me Kalaniopuu, o Keoki keia i noho iho nei mahope o Lopaka. Elua a maua hale kusi, eia ka maua kauoha ia oukou na konaka o na wahi kusaina. I ko oukou makaikai ana mai ia Honolulu nei, e hele mai oukou e makaikai i ko maua hale kuai. Aole e hiti ke helu ia aku na aniani a pau loa o ko maua mau hale, eia nae kekahi; o na Makalena o ia ano ae ia ano ae, o na Kalekoa a pau, o na Kilika, Kamaa, Pa ano ae, o na kalekoa a pau, o na Kilika, Kamaa, Papale Palule, Kuka, Puapuamoa, Lei. (nu hou) wai-ala. E hele mai oukou a kanaka o kuazina, e ike ia maua, mai makau oukou, ua kamaaina maua ia nei. O ka poe make wai e komo mai i loaa ka wai, a e inu iho a ana; a o ka poe puhi baka e komo mai e hoso i ka ipu baka, a me ka baka o ko maua mau hale. E paa naau iho oukou i ka maua wahi kauoha. E paa naau iho oukou i ka maua wahi kauoha. Na maua o KEOKI, a me KALANIOPUU. 52-tf

LAAU! LAAU!

ME NA PAPA o kela ano keia ano, a me na mea kukulu hale a pau loa: Na Papa maikai mai Bosetona 1 1-4 a me 2 iniha.

" mai Oregona, Na Laau o kela ano keia ano. Na Papa Pili mai Bosetona, maikai loa.

" Aoso " Hele " ... Bosetona,

Na panipukakomo, aniani, a pela'ku; a me na laka, a paahana nui wale, no ke kumukusi hashas 39-tf C. H. LEWERS, Alanui Papu.

OLELO HOOLAHA.

O NA MEA i hoohuiia malalo o na inoa o Acho a me Achee, ua hoopau ia i keia la, ma ka ne like ana o na aoao elua, a mai keia la e pau ka hana ia Acho, a e kapa ia ka hana ma kona i (Kakau inoa ia,)

UA KUAI ka mea nona ka inoa malalo ma keia la i ka hapa o ka waiwai hoohui o Achee, ma sina mahiko ma Papaiko, Hilo, Hawaii, a e noi i nai ko, e mau aku ko lakon kuai r (Kakau inoa ia,) Papaiko, Aukake 1, 1856.

OLELO HOOLAHA. OLELO HOOLAHA.

IKE na kanaka a pau ma keia olelo hoolaha, no ka mea ua kauoha ia ke Kuhina Kalaiaina e ke Kananawai, e hoolaha i kela mahahiki i kela makahiki, i na Ia a na konohiki i hoomalu ai maioko o na kai i pili i ko Jakou mau aina; nolaila, ke hoike ia nei ma keia olelo, na konohiki a pau e haawi mai iloko o keia keena, i ka inoa o ka lakou Ia (hookapu) i hoomalu ai maluna o ko lakou mau kai. Aole nae keia olelo i pili i na konohiki i kuai i ko lakou aina mai ke aupuni aku, no ka mea, maloko o

Aole nae keia olelo i pili i na kononini i kusi i na akou aina mai ke aupuni aku, no ka mea, maloko e ke kanawai aohe Ia o na aina aupuni. Ma ke kauoha a ke Kuhina Kalaiaina.

S. SFENCER, Kakauolelo. 14, 1856. 33-tf Keena Kalaiaina, Ok. 14, 1856.

AINA KUAL

AINA KUAI.

A UHEA OUKOU, na kanaka makemake i sina maikai. Eia ma kuu lima i wsiho nei kekahi mau aina na'u e kuai aku, he aina kula kekahi, aina kalo kekahi. Makepono ke kuai ana kula kekahi, aina mau ana na u e ausa aku, ne aina kuai nui, a ku-kalo kekahi. Makepono ke kuai ana, kuai nui, a ku-ai liilii paha, e like me ka makemake o na kanaka. Na ka poe makemake e hele mai ia'u nei, ma ka Ho nolulu Hale kahiko. J. W. MARSH. Aug. 20, 1856.

HALE KUAI

A IA MA KE Atanui Papu, kokoke i ka Hotele Ferani, ka hale hou a C. H. Lewses, kahi e loas ai na pono a pau o ka Oihana Kamana, Papa, na hao o kela ano keia ano—ka Aila pena a me na na hao o kela ano keia ano—ka Aila pena a me na mea o keia mau ano a pau. He hale kuai makepono keia, a o na kanaka me na haole i makemake i kekahi nea pili i ka Oihna Kamana e hele mai i kau hale kuai: C. H. LEWERS. 2-m6*

KAKELA, ME KUKE.

A LUA HALE KUAI a mana, ma Kawaiahao, a me Polelewa, kokoke i ka Hale Pule Luina.

ia kekahi mau mea kuai a maua— NA MEA AI—Raiki, Pia, Ko, Ki, keko, hua pa-

NA MBA HAO KAMANA-na kahi, ka kila na

NA MEA HAU AAMANA—na kani, na kula na kul, na hamali, na kul.

NA MEA MAHIAI—na kas, bipi, na kaa lima, na oopalau, oo, na l-i bipi, na kaulahao.

NA MEA HOOHOLOLIO—na noho kane a me na noho wahiue, na kaula waha, a me apo, na kaula kachi na kana

teehi, na ker

NA LAAU KUKULU HALR—he nui wale.

NA LOLE A ME KE KAPA AAHU—he nui wale.

NA MEA KAKAU—pepa, kanana, peni, o kela ano, kela ano, na buke takau.

NA MEA HUMUHUMU—lope, kui komolima, spa liilii na pihi, na pini, Na mra m al al—ipu, bola, pa, kiaha aniani, kukui

PO.

NA MRA TIMA—na bakeke, na pa, me na mea

O ka sila hukui, a caa wiki.

3-1

NA BUKE KUAI I KEIA WA, MA KA HALE PAIPALAPALA, KAWAIAHAO.

BAIBALA nui, Baibala auku iho, Ui no ke Akua, Wehewehehala, Huinahelu, Helunaau, Hoikehonua, Ksuoha Hou, Anahonua, Himeni Hoo-lee, Lira, Buniana, Himenikamalii, Haiao, Aokiko, Alakaimaa, Helukamalii, A, nul, Ioane Olelo Beri-